

toe meest verontrustende quote van een anonieme, maar volgens de krant vooraanstaande Chinese econoom op: "China krijgt te maken met een heel zware economische neergang en ik denk dat die al begonnen is. De regering probeert de economie te stabiliseren, maar de instrumenten die ze ter beschikking heeft, zijn beperkt. Als ze de zaken niet kunnen omdraaien, dan verwacht ik grote en wijdverspreide sociale onrust."

Wat betekent zo'n neergang voor de resultaten van een groot aantal Nederlandse beursgenoteerde bedrijven die de afgelopen jaren het vizier op China hebben gericht? Unilever, AkzoNobel, DSM en Philips hebben allemaal ambitieuze China-strategieën uitgerold in de afgelopen jaren, waarbij verdubbeling van de omzet binnen een aantal jaren en grote investeringen centraal staan. Die doelstellingen werden geformuleerd toen er in China economisch gezien nog geen vuiltje aan de lucht leek.

#### FLASHBACK

Even terug in de tijd. Nog geen anderhalf jaar geleden zei DSM-topman Feike Sijbesma in Het *Financieele Dagblad* dat "verstedelijking in China een van de belangrijkste pijlers [is] onder de economische groei. Het bouwen van wegen en gebouwen creëert een grotere vraag naar onze producten", aldus Sijbesma toen. En ook bij Akzo zag toenmalig bestuursvoorzitter Hans Wijers geen enkele beer op de weg in China: "China blijft de komende jaren wel doorgroeien met hoge enkelcijferige percentages. Natuurlijk zal het land af en toe op een hobbel stuiten, maar overall zijn de fundamenten hier goed", was Wijers' stellige overtuiging.

Maar inmiddels is het sentiment in China gekeerd. De economische groei is teruggevallen van

**"CHINA KRIJGT TE MAKEN MET EEN HEEL ZWARE ECONOMISCHE NEERGANG. DE REGERING PROBEERT DE ECONOMIE TE STABILISEREN, MAAR DE INSTRUMENTEN ZIJN BEPERKT."**

**35%**  
**is de feitelijke urbanisatiegraad slechts. Daarmee is de koopkrachtige middenklasse veel kleiner dan tot nu toe werd aangenomen.**

tweecijferige percentages naar 7,6 procent en Chinese bedrijven zien hun winstmarges als sneeuw voor de zon slinken als gevolg van lagere afzetprijzen en oplopende grondstof- en vooral loonkosten. De *South China Morning Post* in Hong Kong berichtte onlangs dat volgens berekeningen van Charles Dumas van Lombard Street Research, de reële groei van de Chinese economie in het tweede kwartaal zelfs al is teruggevallen tot slechts 0,4 procent vergeleken met het voorgaande kwartaal.

#### ARMOEDE

De Chinese overheid probeert de economische groei nog op peil te houden door investeringen te blijven stimuleren en dat is voorlopig goed nieuws voor de multinationals, maar dat is niet eeuwig vol te houden. Uiteindelijk moet de binnenlandse vraag van consumenten de economie in China gaan dragen. Dat is waar bedrijven als Unilever, Philips, DSM en Akzo hun strategie vooral op hebben gebaseerd.

Maar deze snel opkomende binnenlandse afzetmarkt blijkt zich maar moeizaam te materialiseren. De binnenlandse vraag is in China bij lange na niet op het niveau om al die overcapaciteit te absorberen. De verstedelijking van China, waarbij elk jaar tientallen miljoenen Chinezen van het platteland naar de stad trekken en die volgens sommige economen, zoals Stephen Roach van Morgan Stanley, een bodem onder de Chinese economie zouden leggen, blijkt veel minder vanzelfsprekend dan gedacht.

#### STEDELINGEN

Vorig jaar woonden er in China voor het eerst meer mensen in de stad dan op het platteland en de urbanisatiegraad zal naar verwachting de komende jaren verder oplopen tot 70 à 80 procent. Maar niet ie-



dereen die in de stad woont, kan als stedeling worden aangemerkt. De tientallen miljoenen migranten die de afgelopen jaren naar de stad zijn getrokken, tellen mee als stedeling, ook al hebben ze in feite geen bijbehorend inkomen en kunnen ze zich geen woning veroorloven.

Volgens de vooraanstaande geograaf Kam Wing Chan gaat het in totaal om 210 miljoen stedelingen in China, meer dan de totale bevolking van Brazilië, die eigenlijk niet als stedeling kunnen worden aangemerkt. Worden die buiten beschouwing gelaten, dan is de urbanisatiegraad in China geen 50 procent, maar slechts 35 procent en de koopkrachtige middenklasse veel kleiner dan tot nu toe werd aangenomen.

Grote Nederlandse multinationals zijn veelal in eerste instantie naar China getrokken om er goedkoop te kunnen produceren. Maar nu produceren in China voor de rest van de wereld door het wegvallen van de vraag in de VS en Europa minder relevant en door oplopende loonkosten in China ook duurder is geworden, moeten bedrijven als Philips, Akzo en DSM het steeds meer van de binnenlandse markt in China hebben.

Het lijkt erop dat die markt zich veel minder sprookjesachtig ontwikkelt dan Chinese bedrijfsbestuurders een paar jaar geleden verwachtten.